

Uredništvo:

Schillerjeva cesta št. 3,
dvorišče, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun ne-
delj in praznikov ob 4. uri
popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri
dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne
sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uva-
žujejo.

NARODNI**DNEVNIK****Upravištvo:**

Schillerjeva cesta št. 3.

Naročnina znaša za avstro-

ogerske dežele:

celoletno . . . K 25—

polletno . . . K 12.50

četrtletno . . . K 6.80

mesečno . . . K 2.10

Za Nemčijo:

celoletno . . . K 28—

za vse druge de-

žele i. Ameriko K 30—

Naročnina se pošilja vnaprej.

Za oglase (inzerate) se

plačuje od četrstopenjske

petit vrste po 12 h, za

večkrat natis primeren

popust.

Posamezna šte. stane 10 h.

Št. 114.

Telefonska številka 65.

Celje, v pondeljek, 23. maja 1910.

Cekovni račun 48.817.

Leto II.

**Pred nadomestnimi
državnoz. volitvami**

Zaupni sestanek v Velenju.

L. 1907 so se vršile v prvič državnozbornske volitve na temelju splošne in enake volilne pravice. Poprej, v časih sloge in miru med spodnještaj. Slovenci, smo stali pod previdno prikrito duhovniško komando — od l. 1907 pa odkrito. In moramo reči, da je boljše tako: kajti zadostovala so bora tri leta, da so spoznali tudi oni, ki so dvomili na naših besedah, kam vodi klerikalna politika. Doma v gospodarskem oziru največja depresija vsepovsod, draginja je narasla do neznosnosti, vinoreja se bori obupno za svoj obstanek, lesotržcem so zaprte balkanske dežele; k vsemu temu so se pridružili sramotni politični neuspehi klerikalne večine v slovenskem zastopstvu v Gradcu in na Dunaju. Še nikoli ni bil pritisk nemške vlade in buržoazije večji, nikoli ni nemštvo in rene-gatstvo drzneje dvigalo svojih glav na Sp. Štajersko ko baš sedaj, ko imamo kler. večino na krmilu. Kako se tudi ne bi nemštvo jačilo, če je ugleden nemški veleposestnik v Savin. dolini pred dobrima dvema mesecema ob priliki nekih občinskih volitev dejal: »Mi smo vendar tajno s klerikalci zvezani!« K političnim neuspehom na zunan so se pridružile razne vesele prikazni na znotraj: klerikalci so upe-ljali politiko nasilja, dobičkarije in demagogije; v njih-ov politični voz se je vpreglo nekaj mož, ki so nek-daj s pozo globokega prepričanja obsojali klerikalizem in pljuvali na iste »verske svetinje«, katere dan-es za denar in časti branijo. Množica je še za take prikazni slepa — saj živimo v naši dobi jako naglo in pozabimo danes, kar smo videli včeraj. Ali množi se število onih, ki spregledujejo in če smo izgubili iz na-prednega tabora tuintam kak plevel, se množi število klenega in čistega zrnja.

V okraju, katerega je doslej zastopal nepozabni naš Vinko Ježovnik, se vrše v pondeljek, dne 4. ju-lija nadomestne državnoz. volitve. Ježovnik je bil vzgled poštenega, za blagor svojega stanu in naroda vnetega moža, ni pa bil prototip političnega dobič-karja. Ježovnik je bil vtelesena misel kmečke neod-visnosti, politične samostojnosti — in načela naše stranke kakor njegov spomin so vodila včeraj za-upnike na sestanku v Velenju, kjer se je sklenilo, da poseže Narodna stranka na vsak način v volilni boj.

Zaupni sestanek se je vršil v Ježovnikovi gostilni. Udeležili so se ga sami odlični strankini pristaši iz vseh okrajev volilnega okoliša. Oni, ki zaradi velike oddaljenosti in slabega vremena niso mogli priti, so pa naznanili svoje misli in želje pismeno. Sestanek je otvoril g. dež. posl. dr. Kukovec, omenjal njegovo važnost in kratko ter jedrnatu razmotrival vpraša-ja, ki so imela priti v poštev. Povdarjal je, da je ta sestanek priredil strankin izvrševalni odbor za to, da se poudči na licu mesta o mišljenju volilcev glede nadomestnih volitev. G. urednik Lesničar je podal

kratek pregled najvažnejših zadev, ki so prišle v drž. zboru v razpravo od l. 1907 do letos. Konstatiral je, da klerikalci navzlic razmeroma lepemu številu svojih mandatov niso niti najmanje spolnili svojih obljub, katere so dali v volilnem boju. Govorili so še gg. Iv. Verdnik, Pahernik, Vodušek, Košan, Jakob Vrečko, dr. Kukovec i. dr., na kar se je na podlagi pismenih in ustmenih izjav noglasno sklenilo, da se postavi v tem okraju napreden kandidat. O osebi bode odločil shod volilcev, ki se vrši prihodnjo nedeljo, dne 29. maja v slovenjegraškem Narodnem domu.

Politična kronika.**OKVIRNI ZAKON O REŠITVI JEZIKOVNEGA
VPRAŠANJA.**

Koresp. »Centrum« poroča sledeče: Mnoga zna-menja kažejo, da se vladni načrt, naj bi se pri kon-ferencah za rešitev jezikovnega vprašanja spravile na razgovor le razmere na Češkem, ne bode izvršil. V češki agrarni stranki se zelo upirajo temu, da bi se udeležili konferenc, ki bi se bavile le s češkimi raz-merami in pričakovati je, da se bodo češki agrarci odločili za predlog okvirnega jezikovnega zakona za celo Avstrijo. V prihodnji seji parlam. komisije »Slov. jedn.« se bode posvetovalo o tem okvirnem zakonu. Ako se odloči Slov. Jednota za to, da bode spravila okvirni zakon potom nujnega predloga na dnevni red v parlamentu, potem bodo od vlade nameravane konference odveč in to tembolj, ako se Slov. jednota posreči v zvezi z interesiranimi strankami doseči, da se prizna predlogu nujnost in se isti odkaže narodnostno-političnem odseku. Ako pa se Slovanska je-dnota ne odloči za nujnost, potem pa bode zahtevala, da se konference vrše na podlagi okvirnega zakona za vse kronovine in se pritegnejo k njim zastopniki vseh avstrijsk. narodov. V tem pravcu se bodo vršili prihodnje dni dogovori med člani Slov. jednote in vodji Poljakov, Rusinov, Italjanov in Rumunov. Ob-jednem se bode skušalo doseči osobito med slovan-skimi poslanci boljši sporazum, da bi se moglo tem vspešnejše zastopati skupne koristi.

KAJ BO Z LVOVSKIM VSEUČILIŠČEM?

Iz Dunaja se sliši, da se namerava proglasiti po-tom cesarske odredbe poljski značaj lvovskega vse-učilišča. V tej odredbi pa se ima objednem obljubiti Rusinom vseučilišče. V tej zadevi se bode vršila na Dunaju konferenca poljskih in rusinskih zastopnikov. — Postavnim potom se »popolščenje« lvovskega vseučilišča vsled odločnega odpora Rusinov ni dalo doseči. Sedaj si hočejo Poljaki in vlada pomagati s cesarsko odredbo.

Štajerske novice.

+ Valentin Južna. Iz St. Jurja ob Taboru smo dobili včeraj žalostno novico, da je umrl eden naj-

bolj zavednih, najbolj jeklenih naših somišljenikov, mož, ki si je pridobil za občino in za okraj nevenljivih zaslug, Valentin Južna. Pred nekaj mesci se je težko udaril v nogo in ni več vstal. Včeraj ob pol 8. uri zjutraj mu je pretrgala smrt nit življenja. Bil je v 73 letu starosti, a še vedno čil in čvrst duševno in te-lesno. Bil je veleposestnik, najuglednejši mož cele občine, dolga leta neumorno delaven župan, ud okr. zastopa, vesten delavec za narodov gospodarski in kulturni napredek. Ko je l. 1907. razplamenel volilni bolj za savinski državnozbornski mandat, je bil on, ki je prvi s krekpo reko posegel v tek volilnega boja, dal inicijativo za shod neodvisnega kmečkega ljud-stva v Žalcu, ki je postavil Robleka kandidatom; on je bil, ki je z neverjetno energijo vodil v svoji in so-sednjih občinah volilno agitacijo, ki je, dasi že globo-ko v letih, hodil od hiše do hiše navduševat volilce za kmečkega kandidata. On je bil, ki je razposlal na vse strani po Savinski dolini in celo v daljni St. Ju-rij ob j. ž. vrle napredne kmečke agitatorje, in velik del takratnega sijajnega uspeha volilnega boja mora-mo pripisati na račun nezlomljivi energiji sedaj po-kojnega moža. Njegova pridnost in gospodarska vednost in vestnost mu je pripomogla do lepega pre-moženja. Imel je edino hčerko, ki je omožena z g. L. Plavškom, poštarjem v St. Jurju ob Taboru, ki pre-vzema s tem gospodarsko in politično dedščino po-kojnika. Počivaj v miru, vrli mož!

Nekaj o naših skrbnih oblastih. Včeraj se je vršil na Polzeli shod proti ustanovitvi nemške šole in sploh proti nemškemu ruvanju na slovenski Polzeli. Nemški listi so prerokovali strašne reči, ki so se ime-le včeraj goditi na Polzeli in došlo je res toliko orož-nikov kolikor je vseh nemškutarjev na Polzeli. Zgo-dilo se seveda ni ničesar. Bilježimo to zaradi tega, ker se bodemo prihodnjič prepričali, ali se oblasti tu-di tako ljubeznjivo brigajo za varnost Slovencev, ako jim preti od nemških barab resnična nevarnost.

Dr. Verstovšek — klerikalni kandidat. Včerajš-nji »Slovenec« ve povedati, da je dr. Verstovšek kle-rikalni kandidat. No — saj se je na shodu v St. Jan-žu primerno upeljal: povedal je, da klerikalci navzlic svoji moči niso ničesar dosegli ... Radovedni smo samo, kedo je g. dr. Verstovška postavil za kandi-data? Njegovi eventualni kmečki volilci še ne vedo ničesar o tem, da jih namerava g. profesor osrečiti. Ako so ga gg. duhovniki postavili za kandidata, pa je logično, da ga naj tudi samo oni volijo: kmetje se ne bodo trgali za njega temveč si bodo izbrali moža iz svoje srede, kateremu bodo naklonili svoje zaupanje.

Iz celjskega občinskega sveta. V petkovi seji je sklenil celjski občinski svet novo odredbo glede od-povedi stanovanj in preseljevanja; ta se bode vsem hišnim posestnikom dostavila pismeno. — Pri občin-skih volitvah v Teharijih bode glasoval za celjsko mestno občino podžupan Raušer, v celjski okolici pa župan Jabornegg — Sklep, da se proda »Waldhaus« kavarnarju Krušiču, je razveljavljen; v seji se je do-volilo 1.300 K za neke poplave. Če bodo vsled tega

LISTEK.**Iz spominskih knjig na
planinah.**

Na gore, na gore, na strme vrhe!

Kdor dandanes še ni dal kakega večjega gorske-ga grebena pod noge, tega navadno razkričijo za zapečjaka, ki se nikamor ne upa. Človeka pa, ki je oblezel že več gorovja, tega gledajo vsi s ponosom. Ljubezen do hribolastva goje v zato ustanovljenih društvih, in tudi mi Slovenci imamo svoje planinsko društvo, ki se trudi dati našim planinam ugled na zunan. Mnogo poti na različne hribe je že zaznamo-valo, a mnogo še ima dela.

Navadno je v vsakem kraju, vsaki deželi hrib, na katerega se vedno trudi mnogo ljudi. Mnogo jih gre k Sv. Uršuli na koroško-štajerski meji, dalje gredo na Višarje in Triglav. Posebno zadnji je zelo hvaljen. Pa so še hribi, ki niso sicer tako visoki kot Triglav, a se vendar spleča zlesti nanje. Dva izmed teh naj jaz omenim, Sv. Križ in Oljska gora v šo-štanjanskem okraju.

Korakal sem nekega dne zamišljen od Pake proti Rečici. Na kaj prijetnem griču kraljuje bela cer-kev in te vabi k sebi. Nisem si mogel kaj, da bi jo tudi jaz ne zavil na Goroljko, kakor nekaj navadno ljudje pravijo. Kar samo me je nekaj potegnilo, in še predno sem se prav zavedel, sem že korakal po poti proti Oljski gori.

Po nedolgem času sem srečno prilezel na vrh in potem ta razgled! Ne bom vam ga popisoval. Če hočete vedeti, pojdite sami gor in se prepričajte. — Toda, ker sem prišel na goro že bolj proti večeru, me je začelo skrbeti, kje bom prenočil. No, mežnar mi je hitro odpomogel, ko je dejal, da lahko gori pre-nočim. Ko sem se malo nagledal, stopim v sobo, kjer mi mežnar predloži spominsko knjigo. In bravši to knjigo, me je nekaj napotilo, da sem napisal nastop-ni sestavek.

Cesar je polno srce, govore usta, pravi prego-vor. Kako resničen je pač ta pregovor. In spomin-ske knjige dajo lepo priložnost, da vsakdo prosto iz-razi svoje misli in občutke, ki jih čuti takrat, ko stoji na teh visokih vrhovih ter uživa lepoto krajev, ki se razprostirajo okolu. A mnogi teh, ki priromajo na goro, pač menda ne ve, zakaj se pravzaprav hodi na hribe; marsikateri meni, da se gre na hribe le za to, da ondi lažje je in pije, ker ga pot pretrese. Vsaj to bi se po veliki večini dalo sklepati iz sestavkov, pri-občenih v spominskih knjigah.

Čujmo, kaj so napisali v spominsko knjigo na Oljski gori:

Na goro, na goro, na oljsko goro,
kjer kisle je vino a dobro meso;
z višine Slovincem Vam kličemo mi
le pridite, le pridite na cviček tud vi!

Nekako tako se začnejo zapiski v tej knjigi. Ne-kaj nas vleče na Oljsko goro, a tisto ni lepota krajev, ki se opazujejo s te gore, ampak »kisle vino in do-bro meso«.

Nadaljuje se pa nekako tako:

Pri kresu nam je vroče bilo
Da kar od nas se je kadilo
Šli smo v farovž se hladili
Mežnarjevo vino pili.

Pri mizi smo sedeli
Si gledali v oči
Prav dobro se imeli
In kupice praznili.

Če komu tekne preveč
Goroljsko vino
Od doma mora zopet
Nazaj po pelerino.

Gotovo, da ni prijetno iti od doma nazaj na tako visok grič zavoljo ene pelerine, toda če se je gor pozabi, je že bolje po njo iti ko novo kupiti. — Seveda niso vsi hribolazci bili tako »vinski« in »me-seni«. Nekatere je prevzela lepota razgleda, čeprav ga niso preveč uživali. Le poslušajmo, kaj pravijo ti.

Da starec priromal bi gor na goro,
Kot romal otrok sem brezskrben nekda;
Z mladostno da silo bi k tebi prihitel,
V skrivnostno okrilje planinski Ti raj.

in druga:

Oj krasna ti savinska plan,
Oj drage ve višave,
Po ločitve dolgem času
Zopet vidi vas vaš sin;

ljudje bolj drli v ljubi »Waldhaus«, je kajpada drugo vprašanje.

Ljubljanski igralci so želi povsod, koder so dosedaj nastopili, najlepše priznanje. Iz Maribora smo prejeli navdušeno poročilo o prekrasnih uprizoritvah. Vsled tega pričakujemo, da nam nudijo v soboto, nedeljo in prihodnji torek res nekaj izvanredno lepega. Akoravno že zadostuje okolščina, da je prilika slišati in videti pri nas v Celju take uprizoritve zelo redko, za prav mnogobrojen obisk. Opozarjamo še na drugi strani, da je nas vseh sveta dolžnost, podpirati naše umetnike tudi v poletnem času, ko ni sezije in skrbeti za to, da njih trud ni zaman. Ponovno torej vabimo cenj. občinstvo k čim mnogobrojnejšemu obisku. Predprodaja vstopnic za prireditve ljubljanskih igralcev dne 28., 29. in 31. t. m. je v Zvezni trgovini v Celju. Opozarjamo, da je dobro si sedeže pravočasno priskrbeti, ker je zanimanje za predstave že sedaj prav živahno.

Nesreča ali samomor? Ko je danes zjutraj vozil nočni vlak iz Zidanega mosta proti Celju, je strojevodja pred železnim mostom pri Laškem trgu naenkrat opazil na progi neko žensko. Ustavil je hitro vlak, a bilo je že prepozno. Ko so progo preiskovali, so našli le še kri, trupla nikjer. Vlak jo je zgrabil in menda vrgel v Savinjo.

Se narodni kolek pred sodiščem. Danes sta se imela zagovarjati pred sodiščem zaradi rabe prepevedanega narodnega kolka učiteljica ročnih del gđ. Miroslava Gmus in mizarški vajenec Ermenec. Bila sta oba oproščena z utemeljitvijo, da ju ne zadene nobena krivda, ker nista vedela za prepoved kolka.

Shodi davčnih uradnikov so se vršili včeraj na več krajih monarhije, med drugim tudi v Celju (pri »zamorcu«). Sklenila se je resolucija, v kateri se zahteva za davčne uradnike matura in uvrstitev v 3. skupino državnega uradništva.

Kolektivna zadruga pleskarjev, brivcev, knjigovezov in sploh takih obrtnikov, ki nimajo v Celju lastne zadruge, za Celje in okolico, je imela včeraj pri Rebevškem svoj letni občni zbor. Vsled malomarnosti in zanikarnosti Slovencev je bila zadruga doslej v nemških rokah in se je samo nemški poslovalo. Včerajšnjega občnega zbora se je udeležilo tudi nekaj Slovencev — seveda premalo; vsled nepravilnosti vsklica pa se je moralo občni zbor preložiti. Pričakovati je tedaj lepše udeležbe, da bode zadruga tudi v odboru dobila slovensko lice.

Iz Celja. V noči od 20. na 21. so neki nepridipravi ukradli raz zida gostilne Pleterski na Bregu tablo z napisom »Bralno društvo na Bregu« ter pri tem razbili gostilničarju tudi eno okno. Uzmoviči naj nikar ne mislijo, da bode radi tega oškodovano društvo nehalo delovati, še bolj se bode podvzivalo in napredovalo. Sicer je hiša zastražena, a kaj to pomaga, ko pa imajo nekateri celo noč čas pohajkovati drugim škodo delati.

Bralno društvo na Bregu pri Celju priredi v nedeljo, dne 5. junija zabavni večer. Na vspeh priredbe enodejanka Bratranec, kupleti in godba. Opozorjamo sosednja društva na to prireditev ter jih prosimo, da se ozirajo na ta dan. Natančnejše podatke še pričbimo.

Poročili se je v Gradcu zdrav. dr. Fr. Premschak v Celju z gospdč. Malvino Kranjc, notarjevo hčerko iz Šmarja pri Jelšah.

Duhovniška vest. Sedaj potrjuje celo »Slovenec« — s kislim obrazom sicer — da je šel bivši kaplan v Ljubnem, g. Šiler s svojo ljubico v Ameriko. — Pater Anzelm, o katerem je bilo tudi veliko govora in ki je bil v moziški okolici glavna opora kmečke zveze, jo je že popihal pred njim; zapustil je dva otroka. Oba napišeta sedaj lahko za »Stražo« zanimive razprave o duhovniški — morali.

Toča je v soboto po noči precej pobila tremarsko okolico pri Celju.

Daroval je za pogorelce v Hočah štaj. namestnik grof Clary petsto kron.

Iz politične službe. Prestavljen je okr. glavar Weiss pl. Schleussenburg iz Ptuja v Maribor; v Ptuj pride za glavarja okr. komisar dr. Eugen Netolizka.

Grize. Naš župnik Krančič postaja, odkar so začeli »čuki« rogoviliti, vedno slabši. V nedeljo popoldne, ko so se začele večernice, sta se srečala dva fanta pred kaplanijo na cesti in ker se že dolgo nista videla, sta nekoliko poptala in govorila. Župnik pa pride iz zakristije in jih hripavo nahruli: »V cerkev ali pa domov!« In to je ponovil še parkrat tako surovo, da bi človek lahko dušnega pastirja s svinjskim zamenjal, če bi ga po tolarju ne poznal. Vendar pa mu ni toliko zameriti, ker je, kakor je bilo po njegovem rdečem in zabuhlem obrazu soditi, po kosilu užival tekočino, katero bi stari latinci ne imenovali »aqua«, in kot tak torej ni vedel, kaj govori. — Svetovali bi mu pa, naj si rajši kakega psa dobi, ker se ne spodobi za božjega namestnika, da s temi kosmatinci konkurira.

Iz Ponikve ob J. ž. Včeraj popoldne se je vršil v Podgorškovi gostilni občni zbor C. M. podružnice. Vkljub neugodnemu vremenu je bila udeležba velika. Posetili so veseličo zlasti šentjurski Sokoli in pevci. Od domačinov se je udeležila zborovanja zvečine mladina in s tem pokazala, da razumeva namene Ciril-Methodove družbe bolje nego naši stari magnatje. Posebno se je opazilo, da se je naš župan ravno ta popoldan odpeljal v vinograd. Tako je že večkrat napravil, kadar je bila pri nas kaka narodna veselica. Ko bi bil prišel kak nemčurček kozle podirati, bi bil g. župan gotovo navzoč. — Iz poročila odstopivšega odbora posnemamo, da je imela družba v minulem letu nad 200 K dohodkov, kar je za mlado podružnico gotovo lepo. V novi odbor pod predsedstvom g. A. Podgorška so bili izvoljeni večinoma prejšnji odborniki. Pri včerajšnji veselici se je nabralo za družbo 80 K, kateri znesek pa se bo še povečal z udnino, kakter o so obljubili nekateri že plačati. — Za lep uspeh C. M. podružnice pri včerajšnji veselici so si iztekale zasluge gđ. Vošnjakova, Kregarjeva, Anica Mlakarjeva, Rozika Tremeljnova in Mimika Rotarjeva. Pohvalno mora se omeniti še vrlih šentjurskih pevcev, ki so razveseljevali s svojim ubranim petjem občinstvo. Od podružnice pa pričakujemo, da priredi letošnje poletie še eno zborovanje in veselico.

Iz Brežic. Zadnji čas dobivajo gostilničarji v brežiški okolici terjatve za bolniško blagajno in to ne za natakarije ali natakarike, temveč za njihove sinove in hčere. Nek črnogledi mož je hodil po gostilnah v vsej brežiški okolici in si naročal v presledkih zdaj to, zdaj ono. Slučajno sta bila gostilničar, ali gostilničarka zaposlena, pa mu je donesl naročeno sin ali hčerka: »Aha, ga že imam!« si je mislil ta črnogled in res, čez nekaj časa dobi gostilničar terjatev za bolniško blagajno, čes, da ima natakarije ali natakarike in je obvezan zanje plačevati v bolniško blagajno. Tako se tirja od gostilničarke v Dobovi, za sina in dve hčeri preko 100 K. Slično tudi v Kapelah. Prosimo vas, gospod urednik, jeli upravičeno terjati kaj takega od gostilničarjev? Dosedaj se namreč še ni pripetil enak slučaj, a menda ne obstoje okr. bolniška blagajna še le od letos. Torej bi ne smela več sin ali hčerka pomagati svojim starišem. Po našem mnenju je to velik nesmisel. Poleg tega pa nesramnost, da se pošiljajo samonemške terjatve. Ne moremo se dovolj načuditi, zakaj da slovenski gostilničarji ne vrnejo teh izživajočih terjatev in celo ne zahtevajo natančnega pojasnila. Nemčurska bolniška blagajna bi prišla rada do denarja, p če si ga ne more dobiti na uljudnejši in pravilnejši način, ga tem potom tudi ne bo.

Iz Slovenske Bistrice. Kakor smo že kratko javili, gostujejo dne 25. t. m. pri nas člani slovenskega dež. gledališča ljubljanskega. Uprizori se kakor v vseh obmejnih krajih noviteta »Sebastijan, veliki knez Georgijski«, tridejanska satirična komedija, ki se je letos prvič igrala na avstrijskih gledališčih in povsod z izredno dobrim uspehom. Lepaki so raz-

poslani. Zalibog jih imamo premalo na razpolago, da bi jih mogli poslati posameznim osebam, kakor smo hoteli; izobesiti smo jih mogli le na javnih prostorih in jih odposlati nekaterim javnim korporacijam. — Apelujemo pa tem potom na vse rodoljubne kroge slovenjebistriškega in sosednih okrajev, da nas posetijo ta večer, ki nam bo nudil nekaj izvanrednega. Povdarjamo pri tem, da posetijo tem potom prvič člani ljubljanskega deželnege gledališča Slovensko Bistrico, kar je treba upoštevati. Čas za predstavo je tudi dosti ugoden tako za duhovščino kakor tudi za učiteljstvo in uradništvo. — Začetek predstave ob pol 8. uri zvečer. Kdor si hoče pravočasno priskrbeti sedež, naj se obrne na trgovca g. Alojzija Pintera ali pa vodstvo »Citalnice« in vpošlje dotični znesek.

Berujo na piščance bodo uvedli v okrajih Gornji grad. Šoštanj Sloveenjgrader in Marnberg. Vprašate, zakaj? No — po župniščih bode sedaj hodil kandidat Verstovšek in pa različni duhovniški agitatorji. Treba jim bode postreči — in zakaj bi potrebnih piščancev ne dali kmetje, če se gre za njihov blagor?

Mariborski župan dr. Schmiderer, kateri je bil letos na novo izvoljen in je cesar njegovo izvolitev potrdil, bode jutri ob 11. uri slovesno zapriščen.

Gostovanje ljubljanskega deželnege gledališča v Mariboru. Moj namen ne more biti pisati oceno o v soboto uprizorjeni igri »Sebastijan, veliki knez Georgijski«. To prepuščam sposobnejšemu peresu. Igralo se je tako izvrstno, da so bili maloštevilni obiskovalci predstave, kar presenečeni. Saj je pa tudi ta komedija nekaj izvanrednega, kar dosedaj nismo bili vajeni, videti na naših odrih in se je uprizorila igra prvič v Avstriji sploh na ljubljanskem odru ter se ravnokar uprizarja z velikim uspehom tudi v Pragi. Nekaj pa je, kar me obliva z rudečico sramu — naravnost sramoten obisk predstave — ki ostane dolgo časa »črni madež« na našem narodnem občinstvu. Tako pičlega obiska v Mariboru še sploh ni bilo. So pač to naši domači umetniki, ki se, kakor je pokazala predstava lahko kosajo z vsako družbo, ki je kdaj nastopila tu in jo še celo daleko nadkriljujejo. Ako bi gostovali v blaženi nemščini v nemškem gledališču, bi se bila morda naša inteligenca, ki ji je bila predstava v prvi vrsti namenjena, še potrudila jih poslušati, saj je, ko so gostovali tu Tirolci, vse drlo v nemško gledališče, ali ker so gostovali v slovenskem je stvar drugačna, v slovensko gledališče ni potreba zahajati, se bode že našel kak mecen, ki bode našim ljubim gostom pokril primanjkljaj. Zalibog pa nastopijo na lasten riziko in ga bodo morali na našo sramoto sami pokriti. Tedaj z mecenom v podobli narodnega društva, ki samo nič nima, o katerem se pa vedno povprašuje, kam denar deva, to pot ne bo nič. Upajmo tedaj, da bode »Črni madež«, ki se uprizori danes, umetniški tako uspel, da bode zakril črni madež, ki so ga napravili Mariboržani na naših umetnikih — a pardon, na samim sebi — umetniški sem rekel, ker da bo uspel finančijelno, dvomimo. Pohajal bodem pa v prihodnje tudi jaz nemško gledališče, ne morda za to, da vidim tam kaj boljšega, ker to, kakor je pokazala včerajšnja predstava, ni mogoče, ampak da si napravim malo statistiko onih inteligentov, ki jih bodem tam videl in postrežem tudi z imeni, kafe-ra za danes zamolčim. Tedaj na veselo svidenje tam!

Velika nevihta na vzhodnem Štajerskem. Jednajat hrvaških delavcev utopljenih. Iz Weiz nam pišejo z dne 21. maja: Nocoj po noči je zajela 6 vasi v okolici, osobito pa kraja Arzberg in Gutenberg velikanska nevihta s točo. Nad slednjima krajema se je utrgal oblak in reka Raba je narastla v trenutku za tri metre. Voda je drvela v gorsko sotesko Raabklamm pri Gutenbergu, kjer zida tvrdka Buss in dr. veliko centralo, ki bi naj dala za čez 700 konjskih moči elektr. sile elektr. centrali v Weizu, tvrdka Pichler. Delavci so spali v barakah; večina se jih je rešila, 11 hrvaških delavcev, mladi ljudi med 20. in 30. letom pa je utionilo. Potegnili so jih danes iz Rabe večinoma pri Sv. Rupertu. Med nevihto je padala tu-

Odhajajé na tuje
Pošiljal Vam pozdrave
Saj z vami tesno združen je
Mladostnih let spomin!

Dolgo ga ni bilo domov; na tujem je bil, a vendar teh gor se je vedno spominjal. A zopet je enkrat bil tako srečen, da je zrl te lepe kraje, s katerimi je — kakor sam pravi —: tesno združen mladostnih let spomin.

Da je pa tudi res, kakor pravijo: tuji kruh je bolji kot domači. Tuji se divijo našim goram, mi pa gremo gor le za to, ker je tam kislo vino in dobro meso. Le tisti, ki živi več časa na tujem in ne zre lahko vsak dan teh lepot, spozna lepoto naših planin — saj ga tudi, če je v daljnem svetu, spominja na nje, ker z njimi tesno združen je

mladostnih let spomin!

Nedavno potem me je noga zanesla na Sv. Križ pri Belihvodah. Tudi razgled s te gore nam poplača ves trud in morebitne težave. Skoraj stoži se nam zapustiti lep gorski kraj ter se podati v dolino nazaj. Tudi tukaj je na razpolago spominska knjiga Slov. Plan. Društva. Vsedel sem se in se zamislil v knjigo. Nisem bil vesel. In zakaj ne?

Na to goro, ki je obenem sloveča božja pot, zahajajo v veliki meri tudi Korošci; posebno Črnjani, na katere nas spominja velik požar, so bili redni obiskovalci Sv. Križa. In ti Črnjani so zapisali v knjigo planinskega društva sledeče besede:

Večjih lumpov nima svet,
Kot smo mi Črnjani;

Noč in dan ga pijemo,
Vedno smo pijani.
Bratci, le pijmo ga,
Krčmar pa še kredo ima!

Ali ni to obtožba samih sebe?

Berimo drug sestavek:

Veseli smo gor priskakali
Čez plote in grabe prikorakali;
Bilo je ob polu deseti,
V hudi vročini poleti;
Ter vriskali in peli;
Napili slovenski domovini,
Nje zvesti hčere in sini!

Nekatere pa menda tudi ni mikal lep razgled, ker so mislili že na odhod. Ti so napisali:

Da bi dolgo živeli,
Se dobro imeli,
In bi kmalu že enkrat
Na Paki še peli!

En drug je pa vzkliknil:

Tukaj je res lušten kraj,
Al Bog ve, kaka bo pot nazaj?

Imel ga je že menda pod kapo, pa se je zbal, da bi ne premetaval kozolcev kam proti Šoštanju ali pa Polzeli.

Še veliko je zapiskov, ali od vsega naj omenim še eno napako. Mnogi, ki dobi tako knjigo v roke, se čuti dolžnega, jej kolikor toliko škodovati. Trga jo ven liste, mažejo notri razne stvari, ki sodijo vse kam drugam, kot v spominsko knjigo.

Mnogi se pa hočejo še pokazati s svojo nemšči-

no. Le poslušajmo, kaj je ena taka Nemka (?) napisala pri Sv. Križu:

Sehr fon Spitalitsch
baim Gonobitz da
hinauf komt der
sold sich ain schreiben.

Sledi podpis Ta goska, ki se je kje pri kakem renegatu učila svinjam kuhat, gre s svojim nestvom takorekoč celo knjigo omadeževat.

Tako se vrsti sestavek za sestavkom, in iz vsakega se zrcali mišljenje istega, ki ga je pisal.

Tudi pisec teh vrstic bi rad nekaj zapisal, a to, kar hoče zapisati, naj bo apel na Slovensko Planinsko Društvo in vse tiste, ki ljubijo naše planine in hodijo na nje:

Ali bi ne kazalo Slov. Plan. Društvu po teh visokih gričih, kjer so spominske knjige, postaviti nabiralnike? Nabrane svote bi se pa naj uporabile v svrhu markiranja novih in popravo starih potov, kar je ponekod zelo obrabljeno.

In planinci, ki bi prišli na te hribe, bi naj v svojem navdušenju vrgli vsaj eno četrtino tistih novcev, ki romajo za vino in meso, v pušico za SPD. Njim bi se posamičnim gotovo nič ne poznalo, a skupna svota bi se pa lahko na razne koristne načine uporabila. Tak narodni davek bi gotovo nobenega ne odvrnil od planin, saj vsak

Rad hodi na hribe,
Na strme vrhe,
in više, ko pride,
Tem ljubše mu je!

di toča, ki je 6 občin skoro čisto pobelila; ležala je še danes skoro celi dan. Škoda na poljih in vrtovih je zelo velika. Voda je odnesla doli do Št. Ruperta vse mostove in brvi, poškodovala več mlinov in opustošila popolnoma obrežje. Utonilo je precej živine. V nižje ležeče kraje po rabski dolini se je takoj jutraj brzojavilo, da se reši, kar je mogoče. Strah in groza prebivalstva ob reki je bila minulo noč nepopisna; vse je bežalo na vrhove in višje ležeče kraje. Danes je došel namestnik z avtomobilom v Weiz, da si ogleda škodo. Tvrdba Buss ima okoli 30 tisoč kron škode pri svojih stavbah ob Rabi. Državna in deželna pomoč prebivalstvu je že zasigurana.

Druge slov. dežele.

Kranjski deželni zbor bo baje začetkom junija sklican na enodnevno zasedanje, da reši vprašanje regulacije Kamniške Bistrice in sklence nakup vodnih sil Spodnje Završnice.

Neverjetno! V vasi Zagodec v Poljanski dolini na Kranjskem je dala Ciril-Metodova družba na novo zidano šolo, za katero je prispevala 4000 K, vzdati kot spominsko ploščo mramornato ploščo z napisom »Narodna šola«. Okrajno glavarstvo v Črnomlju pa je ukazalo to ploščo odstraniti, češ da je plošča na vidnem mestu — izzivanje. Človek se čudom vpraša, ali je Kranjska še slovenska dežela?! — Lepe sadove rodi klerikalna era na Kranjskem!

Ricmanje. Župnik Jedrejčič, ki so si ga Ricmanjci izvolili za svojega župnika, ne sprejme tega mesta.

»Spoštuj nedeljo in praznike!« Pod tem naslovom poroča »Slovenec« za očitno tendenco vest, da jeli nedeljo 15. t. m. v tunelu Sv. Vida v Trstu delal Matej Calcina iz Grižnjana ter da se je z vrha zvalila skala in ga ubila. Za župnika Hiršerja v Radečah seveda zapoved o spoštovanju nedelj in praznikov ne velja, saj je težko, da bi se nanj zvalila kaka skala.

Narodna delavska organizacija v Trstu je zaradi bolezni predsednika dr. Mandiča preložila svoj za včeraj napovedani izredni občni zbor.

Narodno-gospodarski kongres v Ljubljani, ki bo imel nalogo razpravljati o enotni gospodarski organizaciji avstrijskega Slovanstva, se vrši 14. in 15. avgusta.

Senzacionalne aretacije zaradi veleizdaje so se izvršile minole dni v Trstu. Po preiskavah v raznih italijanskih društvih, pri katerih se je našlo in dognalo silno mnogo obtežilnega, so aretirali 36 oseb po § 58. in 65. k. z. (veleizdaja in motenje javnega reda). Ti laški neodrešenci, ki jih avstrijska vlada vedno boža, ji vedno delajo neprilike!

Nov primanjkljaj v propadli laški banca popolare v Gorici so baje zopet odkrili in sicer v znesku 1 milijona kron.

V Borovljah so se Slovenci letos prvič udeležili občinskih volitev, ki so bile v petek. Ostali so v častni manjšini. V tretjem razredu so dobili Nemci po 235—252 glasov, Slovenci 121—129, sosijalisti 121 do 132. V drugem razredu so dobili nemškutarji 26, Slovenci 11.

Perutninarški zavod v Spodnji Šiški pri Ljubljani dobro uspeva. Izvoz na zunaj je prav dovoljen.

Poskus ugrabljenja otroka. V Trstu živi ločena od moža gospa Fini z malim sinčkom. Njen mož Herman Fini je bogat trgovec v Buenos-Airesu. V petek zvečer je šla gospa Fini s sinčkom po mestu, kar pa enkrat pridrvi avtomobil, iz njega skoči gospod, zgrabi fantka in ga hoče potisniti v avtomobil. Na vpitje matere prihite ljudje in tudi stražnik, ki pelje avtomobil z vsemi, ki so bili v njem, na stražnico. Bili so to: Herman Fini, njegov zastopnik dr. Sergij Dompieri ter dva brata slednjega. Hoteli so s silo odpeljati materi otroka.

Lep klerikalni župan je neki Pavlica v Rihemberku na Goriškem. Neki občan mu je očital, da je »pojede« občinskega imetja, žuljev ubogih občanarjev itd. Pavlica ga je tožil, a toženi je nastopil dokaz resnice, ki se mu je posrečil, in bil je oproščen, klerikalni mogotec Pavlica pa moralno obsojen.

V Meži na Koroškem se je v bližini žage grofa Thurna našlo možko truplo. Na glavi je imelo težke poškodbe, tako da je zločin izključen.

Narodni gospodar.

Žitna žetev v Avstroogerski v l. 1908. in 1909. Leta 1908. se je pridelalo pšenice 62.68 milj. q, rži 40.99 milj. q, ječmena 28.47, ovsa 31.51 in turšice 48.36 milj. q, leta 1909. pa pšenice 46.71, rži 41.51, ječmena 32.80, ovsa 38.50 in turšice 46.60 milj. q. — Kakor je iz tega razvidno, je pridelanje pšenice padlo za krog 15 milj. q, vsled česar so razumljive trajno visoke cene za pšenico.

Nova postava o izseljevanju bo sedaj menda v kratkem času izdelana, ker je kompetenčni prepis med ministerstvom notranjih zadev in poljedelskim ministerstvom končan. Kompetenca ministerstva notranjih zadev preneha v trenutku, ko izseljenec prestopi državno mejo oziroma na ladjo; kontrola nad raznimi izseljeništvom se pečajočimi parobrodni družbami ima torej poljedelsko ministerstvo.

Železniška zveza Grške z Evropo. Grška je bila edina država, ki še ni bila z železnico zvezana z ostalo Evropo, ker se je turška vlada temu iz strateških ozirov upirala. Sedaj je končno popustila in dovolila, da se zgradi stična proga Kalaferia-Elasosna, tako da bo proga Atene-Laris končno zvezana s

progo Solun-Škoplje-Beligrad. S tem se izvrši tudi v prometnih razmerah precejšen preobrat, ki bo osobito na korist Avstrije, če ga bo znala primerno izrabit. Z novo železniško črto se zmanjša razdalja Aten od Dunaja na 37, od Pešte na 31, od Berlina na 50 in od Pariza na 60 ur.

Največji parnik avstrijske trgovinske mornarice je bil dozdej »Austria« avstrijskega Lloydja z 7588 bruto-register-tonami. Sedaj se pa gradi za Avstro-Američano parnik, ki bo obsedel 11.500 ton, bo dolg 152 m, širok 18.9 m in globok 8.54 m. Dva stroja bosta razvijala 11.000 konjskih moči in d-ala parniku hitrost 18 morskih milj. Parnik bo predan prometu l. 1911 in bo služil za promet z Južno Ameriko.

Nova panoga industrije v Avstriji. Čuje se, da se namerava ustanoviti družba za razpošiljanje brzojavov s pomočjo radiotelegrafije. Delovna sfera se bo začasno omejila na obrežja in trgovinske ladje.

Naseljevanje v Kanado zadnji čas silno narašča, ker se je rentabiliteta pridelovanja žita vsled visokih cen jako dvignila. Iz Evrope se priseli tja vsak teden kakih 3300 oseb in istotoliko iz Združenih držav. — Priseljenci so večinoma boljše situirani ljudje, ki imajo tudi kapital. Iz Evrope se jih naseljuje največ iz Vel. Britanske. Mesto Winnipeg vsled vednega priseljevanja vedno narašča.

Dnevna kronika.

Izpraševalna komisija za slovensko stenografijo v Zagrebu. Rok za polaganje izpita iz slov. stenografije pred kr. izpraševalno komisijo za stenografijo v Zagrebu je koncem junija in začetkom oktobra vsakega leta. (Kdor hoče polagati izpit v kakem drugem roku, mora za to preko predsedništva kr. izpit. poverjeništvu prositi kr. zemaljsko vlado.) Prošnje za izpit je treba nasloviti na predsedništvo kr. izpitnega poverjeništvu za učitelje stenografije in jih pošiljati kr. vladnemu poverjeniku g. prof. dr. Jos. Šiloviču v Zagreb. Prošnji je treba priložiti izpričevalo o položenem izpitu zrelosti odnosno profesorskem ali učiteljskem izpitu in pa opis življenja (curriculum vitae). Izpitna taksa znaša 20 K ter jo je osebo izročiti predsedniku komisije pred izpitom. Natančnejša pojasnila dajeja gg. prof. Stanko Mihelič in Mijo Vamberger v Zagrebu.

Denarne pošiljke izseljencev v domovino. — Severnoamerikanski izseljeniški svet v New Yorku poroča, da pošljejo naseljenci v Severni Ameriki vsa ko leto krog 1,375 milijonov kron v staro domovino. Od teh gre: v Italijo 85 milj. dolarjev, v Avstroogersko 75 milijonov, v Rusijo 25 milj., v Nemčijo 15 milijonov itd. Ti podatki seveda niso točni, ker se bavi s pošiljanjem denarja v staro domovino 2300 zasebnikov, ki niso podvrženi državni kontroli ter na ogromno škodo naseljencev špekulirajo z izročeni jim denarji.

V Varaždinu se vrše 2., 3. in 4. junija občinske volitve.

Proces Haverda. Janossy je pri včerajšnjem zaslišanju pri policiji preklcal svojo izpovedbo pri državnem pravdnistvu.

Stoletnica Stanka Vraza se bo glasom odredbe hrvatske vlade po hrvatskih srednjih šolah slavila kot šolski praznik s predavanji in akademijami o Stanku Vrazu.

Nadvojvoda Leopold Salvator bo od 28. t. m. do 1. jun. t. l. nadziral vojaške čete v Zagrebu in Varaždinu.

Izlet slovenskih zdravnikov v Zagreb, ki je bil določen za 26. in 27. t. m. se je moral preložiti zaradi važnega zdravniškega zborovanja v zadevi soc. zavarovanja na Dunaju.

Industrijalci in parlament. V zadnjem času se med industrijalci zopet večkrat pojavlja tožba, da je industrija v parlamentu preslabo zastopana, in izražajo željo, naj bi se za poslanske mandate potegovalo več industrijalcev in obrtnikov. Danes je med 516 poslanci 197 uradnikov, 60 odvetnikov in notarjev, 50 pisateljev in urednikov, 8 zdravnikov, 144 kmetovalcev, 21 obrtnikov, 17 industrijalcev, 3 delavci in 16 zastopnikov drugih poklicev. Res je torej, da sestava parlamenta za industrijo ni posebno ugodna, res pa je tudi, da v vseh parlamentih prevladujejo svobodni poklici. Dober industrijalec bo rajše ostal v tovarni nego šel na Dunaj prazne slame mlatiti. Končno ga namreč tamkaj vendarle vjame kak profesor ali advokat in vsi njegovi lepi načrti, kako se bo zavzel za interese industrije, so pri vragu.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

KREČANSKO VPRAŠANJE.

Carigrad, 23. maja. Kakor poroča »Tanin«, je vzela turška vlada z zadoščenjem izjavo krečanskih velesil na znanje, in se naproša iste, da na vsak način preprečijo izključenje mohamedancev iz krečanske zbornice. Turčija misli, da se more krečansko vprašanje sploh le rešiti z dalekosežno autonomijo, ki bi jo dala Krečanom.

Carigrad, 23. maja. »Tanin« zahteva, naj bi odplula turška voj. mornarica takoj na Kreta, da bi vplivala na pogajanja med velesilami in Krečani.

NESPRAVLJIVI NEMCI NA ČEŠKEM.

Praga, 23. maja. Na sestanku nemških zaupnikov in poslancev iz Češkega se je sklenilo, da se Nemci udeležijo konferenc o rešitvi jezikovnega vpra-

šanja; obstrukcije v češkem deželnem zboru pa ne opustijo poprej dokler ne bodo spolnjene vse nemške zahteve.

POLJAKI O FINANČNIH PREDLOGAH BILINJSKEGA.

Lvov, 23. maja. Na strankinem shodu poljsko-nacionalnih demokratov je kritiziral prof. Glombinjski zelo ostro delovanje finančnega ministra Bilinjskega. Dejal je, da ne bode niti jedne svoje finančne predloge rešil pri glasovanju v parlamentu. Vsled tega se smatra stališče Bilinjskega za omajano.

KRVAVI VOLILNI BOJ NA OGERSKEM.

Budimpešta, 23. maja. Blizu Fogaraša je došlo do spopada med vladnim kandidatom in rumunskim narodnim kandidatom Vajdom. Posredovali so orožniki. Dve osebi ste bili ubiti in dve ranjeni.

VSTAJA V ALBANIJI.

Milan, 23. maja. Specijalni poročevalec »Seccolov« piše, da so v Albaniji zaprli mladoalbanskega časnika Imer beja, sotrudnika carigradskega lista »Ikdam«. Bil je še le nekoliko dni v Albaniji. Našli so pri njem zelo kompromitujoče spise.

Carigrad, 23. maja. Vojni minister poroča iz Verisoviča, da je 25 bataljonov v Albaniji na nogah, kateri patrolirajo v 4 kolonah po deželi in lovijo vstaje, da jih izroče vojni sodniji. Oddaja orožja se nadaljuje.

KAZNOVANI ČASTNIK.

Norimberk, 23. maja. Vojno sodišče je obsodilo poročnika Blumröderja od 14. pešpolka na 8mesečno ječo in izključenje iz armade, ker je polkovniku izpovedal neresnično o svojih dolgovih in gmotnih odnošajih.

ROP.

Odesa, 23. maja. Blizu mesta so napadli 4 roparji nekega blaginika in so ga popolnoma oropali. Policisti so jih pa zasačili pri delu in dva ustrelili, dva so pa ranjena ujeli.

POŽAR.

Monakovo, 23. maja. Minulo noč je nastal v mestni elektrarni požar, ki je uničil streho velike strojarne in poškodoval več prevodov. Vsled tega so nastale nekatere napake v razsvetljavi in je bil oviran promet cestne železnice; te napake so pa hitro popravili.

LOVSKA RAZSTAVA NA DUNAJU.

Dunaj, 23. maja. Francoski poljedelski minister Ronau je obiskal v soboto lovsko razstavo na Dunaju in se je o njej jako pohvalno izrazil.

Po svetu.

Kitajsko maščevanje. Meseca novembra so zapazili francoski uradniki na reki Claire majhen splav. Ker se jim je zdelo, da leže na splavu človeška bitja, so odposlali za splavom čoln. Veslarjem se je nudil grozovit prizor. Na splavu sta ležali dve trupli. Ženska z razpetima rokama je ležala na hrbtu, na njej pa mrtev mož. Skozi roke in noge sta bila z velikimi žebli skupaj pribita. Žena je imela zašite ustnice, a na obrazu se ji je poznalo, kako strašne muke je preživela, morda cele dneve, preden je izdihnila. Na koncu splava je bil k deskam privezan majhen otrok, ki je še tiho ječal, a vkljub pomoči kmalu umrl. Pri truplih je bil listič, ki je povedal, da je tako maščeval mož nezvestobo svoje žene. Kdor bi ju hotel rešiti, grozi mu s strašnim prokletstvom. Žena je bila brezdvomno iz odličnih krogov, ker je bila oblečena v fino svilo. Moški je bil šele kakih 20 let star.

Tovarnarski patrijotizem. Plzenjska »Nova Doba« poroča, da je Škodova tovarna za topove pred tedni prodala avstrijski državi več topov, ki so bili že svoj čas prodani rumunski vladi, a jih je ta zavrnila, češ da je preslab material. Baje se gre za dva milijona kron. — Za našo »domovino« je seveda vse dobro!

V Boryslawu je strela udarila v rovni stolp rova »Rotaczyna 4« in se je rov vžgal. Ogenj se je sicer lokaliziral, a ne še vdušil.

Odstranjena nevarnost za zaljubljenе. V gozdovih okoli Caha (Aachena) so se v zadnjem času pogosto ponavljali slučajji, da so zaljubljeni pari, ki so v gozdni samoti se sprehajali, bili napadeni od roparjev, ki so jim izsilili denar in posilili dekleta. Sedaj je policija 7 teh tičkov ujela.

Spomin izgubil. Predvčeraj ob 8. uri zvečer je našel stražnik v neki ulici 12. okraja na Dunaju nekega starčka skoro popolnoma brez zavesti. Izkazalo se je, da so starčka njegovi domači ob treh popoldne poslali po nekem opravku na pošto, in da je ubogi starček med potjo popolnoma izgubil spomin.

Društvene vesti.

Slovensko akad. društvo »Ilirija« v Pragi ima svoj II. redni občni zbor dne 27. vel. travna 1910 ob 8. uri zvečer v prostorih društva Melounova ul. 4. I. Slovanski gostje dobrodošli.

Ali ste že odposlali zastarelo naročnino za »Nar. Dnevnik«; če še ne, storite to takoj. — Vsak naročnik naj pridobi vsaj enega novega naročnika!

Nobena kapljica

ne koristi tako želodcu,
kot pozirek
pristnega „FLORIAN a“!

Človek!

Pomni treh besed:

želodca red!

Postavno varovano.

34

Kazenska pravda zoper svetnika Grebencu.

Kakor smo že poročali, je bil predstojnik okrajnega sodišča v Gornjemgradu, svetnik Karl Grebenc obsojen pred okrajnim sodiščem v Celju zaradi prestopka zoper varnost časti na 40 K globe ozir. 48 ur zapora. Ker je ta kazenska pravda zaradi vedno v javni polemiki stoječe osebe, svetnika Grebencu zamimiva, podamo kratko poročilo o njej.

Splošno znano je, kako napeto razmerje vlada med svetnikom Grebencem in velikim delom prebivalstva v gornjegrajskem okraju in zlasti v trgu Gornjigradu.

Kakor posnamemo iz zasebnih obtožb, sta se vozila dne 19. prosinca t. l. svetnik Grebenc in gornjegrajski zdravnik dr. Konečnik s Šarbovim vozom iz neke komisije v Lučah domov v Gornjigradu. Oba gospoda sta sedela notri v vozu, poleg kočijaža, ki ni zmožen nemščine, pa je sedel sodnijski uradnik Jože Hostnik. Dr. Konečnik in svetnik sta se pogovarjala o gornjegrajskih razmerah in sicer v nemščini.

Ker sta bila seveda različnih mnenj, je Grebenc opetovano, kadar je postala debata burnejša, potkal na rame spredaj sedečemu pisarju Jožetu Hostniku in mu zaklical: »Hostnik, hören Sie gut zu!« Naenkrat se je zasukal pogovor na gramofon, katerega ima svetnik v svojem stanovanju. Na vprašanje dr. Konečnika, zakaj se Grebenc z gornjegrajskim prebivalstvom ne razume in da bi vendar lahko včasih povabil Gornjegrajčane na svoje stanovanje, da bi slišali njegov gramofon, je zaklical Grebenc: »Was, die Oberburger soll ich einladen?! Die Oberburger sind alle ein Gesindel!« Isti hip je potkal dr. Konečnik Hostniku na rame in ga vprašal: »Hostnik, haben Sie gehört?«, na kar je Hostnik pritrdil. Razpor je nato utihnil.

Ko se je zvedelo za to Grebenčevo izjavo, je vložilo 7 Gornjegrajčanov po dveh odvetnikih zoper njega obtožbo zaradi razžaljenja časti. Tej tožbi se je pridružil še eden, ki se je pa zastopal sam.

Vsled teh obtožb je bilo od višjega deželnega sodišča delegirano za razsojo kazenske zadeve okr. sodišče v Celju, katerega predstojnik višje dež. sod. svetnik dr. Smolej je vodil razpravo.

Obtoženec se razprav ni udeležil osebno, ampak je bil zastopan po svojem zagovorniku dr. Hrašovcu, dočim je zasebne obtožitelje zastopal dr. Kalan. Obtoženec je tajil in je trdil, da je on samo rekel: »Die einzelnen Oberburger Gegner haben an mir gesündigt«.

Priča dr. Konečnik je pod prisego izjavil, da je Grebenc rekel doslovno in razločno: »Alle Oberburger sind ein Gesindel« in je pristavil, da je popolnoma izključeno, da bi bil Grebenc rekel: »Diese wenigen (ali einzelnen) Oberburger haben an mir gesündigt«. On, dr. Konečnik, ni hotel, da bi se o tej Grebenčevi izjavi izvedelo, predno bi pravica do tožbe radi iste ne bila zastarana. Ker je bil pa mnenja, da ta pravica zastari v vsakem slučaju v 6 tednih, -je šele po 42 dneh pravil svojim prijateljem v Trobajevi gostilni v Gornjemgradu o tem pogovoru. Ti so pa vedeli, da zastari razžaljenje časti šele v treh mesecih in da ima šesttedenski rok samo ta pomen, da mora v okviru 3 mesecev od dneva razžalitve vsak razžaljenec tekom 6 tednov od istega dne, ko on izve za žalitev, vložiti obtožbo. Tako je prišlo do tožbe.

Priča Jože Hostnik je ravno tako pod prisego potrdil, da je Grebenc rekel razločno in glasno: »Alle Oberburger sind ein Gesindel« ali pa »Die Oberburger sind alle ein Gesindel«. Voz je sicer ropotal, toda ne močno, in je on vsako besedo jasno razumel.

Tudi dr. Konečnik trdi, da voz ne ropota in je bilo lahko vsako besedo razumeti. Grebenc je govoril tako glasno, da bi bili to lahko slišali po cesti moidoči.

Nato je bila razprava preložena v svrhu zaslišanja novih prič in v svrhu konfrontacije obtoženega svetnika s pričama dr. Konečnikom in Hostnikom.

Pa tudi k drugi razpravi Grebencu ni bilo, ker očitno ni hotel biti s pričama konfrontiran. Pač pa je vložil dolg pismen »zagovor«, v katerem je skušal prič omajati, češ, da mu nista naklonjeni, ker je imel na vse mogoče načine verodostojnost prvih dveh z dr. Konečnikom kot sodnim zdravnikom že difference in da je že pokaral enkrat Hostnika, ker je prišel prepozno in da je Hostnik raztresen, ker se uči grščine in stenografira v uradu na papir, ki mu služi za podlago, pesmi. Eden košček takega papirja je priložil spisom. (To ste lepo napravili, gospod svetnik, čast Vam!)

Pri drugi razpravi je bil zaslišan kot priča dr. Benkovič, ki je vedel povedati, da je bil on enkrat koncem marca v Gornjemgradu in je svetniku Grebencu povedal, da ga baje tožijo Gornjegrajčani, na kar je bil ta prestrašen in osupnjen in je rekel, da ne ve, zakaj naj bi ga tožili, ker on ni nikdar kaj takega rekel. Zaslišani sta bili nadalje priči kanlist Flux od okrajnega sodišča v Gornjemgradu in pisarniški uradnik Bižal o brezpomembnih okolščinah. Potrdila sta med drugim, da Hostnik ni rad govoril o tem, o čemur je moral v Celju pričati zoper Grebencu in da ni nič več in nič manj raztresen kakor drugi ljudje njegove starosti ter da nikakor ne moreta trditi, da bi ne bil verojeten. Nadaljna priča, kočijaž, ki je vozil 19. januarja gospode s komisije, je izjavil, da ne razume nemški in vsled tega tudi ne ve, kaj se je govorilo, razumel je samo enkrat svetnika Grebencu, ko je rekel »Oberburg«. Pogovor je bil nenavadno glasen. Nadaljna priča Šarb iz Gornjegrada ne ve o stvari sami ničesar, kočijaž mu je pravil, da so bili gospodje tisti večer »lušni«. Po prečitaniu različnih člankov tičočih se Grebencu in Grebenčevega polemičnega dopisa v »Slov. Gosp.« iz l. 1908, tičoe-

ga se ustanovitve društva za varstvo otrok, se razprava zaključila in objavi sodnik že znano razsodbo.

Mi nimamo temu poročilu ničesar dostaviti, kakor da se nam zdi c. kr. sodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča skrajno nevredno, tako trdovratno tajiti žalitev, katero so potrdile pod prisego popolnoma verodostojne in neomadeževane priče, katere so z vsem svojim nastopom pokazale, da nimajo do njega nikakega sovraštva. Edino možko bi bilo svoje dejanje priznati, ne pa se na smešen način izgovarjati in se vojskovati zoper priče. Zoper razsodbo se je zagovornik pritožil.

Loterijske številke.

Trst, dne 21. maja 1910: 78, 29, 30, 87, 88.
Linc. " " " " 37, 38, 7, 8, 9.

Prva večja zaloga čevljev v Celju

priporoča p. n. občinstvu bogato zalogo vseh vrst čevljev od najfinejše do najprostejše izpeljave. — V zalogi so tudi originalni ameriški čevlji. 313 5-2

Štefan Strašek, Celje, Kovaška ulica.

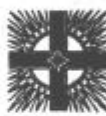
Dobro izurjena

prodajalka

se sprejme s 1. julijem t. l.
v trgovini z mešanim blagom

Karol Cimperšek

Sevnica ob Savi. 326 3-2

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oz. oče in tast, gosp.

Valentin Južna

veleposestnik i. t. d.

dne 22. maja ob pol 8. uri zjutraj po dolgi, mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče v 73. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki predragega rajnega se bodo v torek, dne 24. t. m. ob 10. uri dopoldne prenesli na pokopališče pri Sv. Jurju ob Taboru.

Sv. maša zadušnica se bode brala v ponedeljek, dne 30. t. m. v farni cerkvi.

Sv. Jurij ob Taboru, dne 22. maja 1910.

Žalujoči ostali.

Pisalni stroj z vidno pisavo:

L. C. SMITH & BROS

ima: tečaj na kroglah pri vozu, tečaj na kroglah pri izseku, tečaj na kroglah pri tipkinem dvigalu. 266 — 14

Noben drug pisalni stroj nima teh eminentnih prednosti. Ta stroj je vspeh 20 letnih izkušenj v izdelovanju samopisnic. V najkrajšem času se je prodalo 100.000 teh strojev v popolno zadovoljnost odjemalcev, ki stavijo pri nakupu velike zahteve. Ako se mudite v Celju, ne zamudite prilike si ogledati ta najpopolnejši pisalni stroj.

Zahtevajte brezplačno razkazovanje stroja! — Zahtevajte prospekt!

10 letno funkcijsko jamstvo!